

ВІЙНА

«Знайшов – уразив. Уже без оператора». Як ЗСУ використовують штучний інтелект на полі бою

Андрій Кузаков Василь Мартищенко

18 жовтня 2026, 11:00

«Цей БПЛА Merops ударно-літакового типу призначений для знищення «Шахедів». Має штучний інтелект

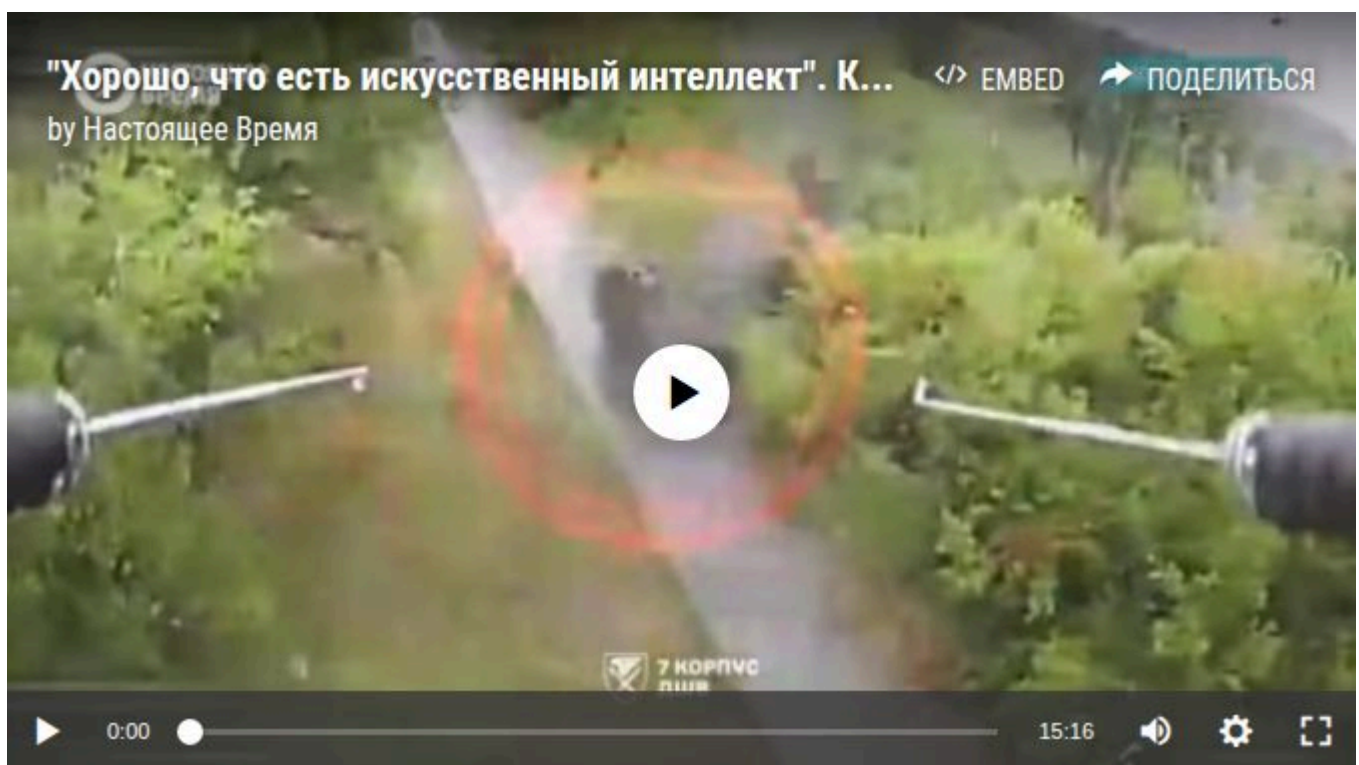
Російська та українська армії на полі бою використовують зброю, яка працює за допомогою штучного інтелекту. Це автономні бойові системи, дрони, ракети та комплекси управління. За час повномасштабної війни вже були випадки, коли зброя із ШІ вбивала людей без участі оператора. Як технологія допомагає в бою і як варто її контролювати, дослідила телевізійна та онлайн-мережа [«Настоящее время»](#) (створена Радіо Свобода для російськомовної аудиторії).

Оператор українського дрона з 154-ї бригади Сил оборони України **Мирон** стежить за перехопленням російського «Шахеда» і майже не втручається: безпілотною вміє самостійно фіксувати ціль, знаходити її, наздоганяти й знищувати.

«Цей БПЛА Merops ударно-літакового типу призначений для знищення «Шахедів». Має штучний інтелект: ми бачимо ціль, можемо затиснути кнопку – і все, далі вже працює штучний інтелект і заходить на ціль, – коментує Мирон. – Є й ручний режим, але це, швидше, аби понтуватися. Уже від пілота залежить, вдасться на ціль зайти чи ні. Бо він дуже швидкий».

Екіпаж безпілотної дрона задоволений, зізнається військовослужбовець ЗСУ **«Сова»**.

«Звісно, добре, що є штучний інтелект. Це супер. Ти навіть ціль цю можеш не бачити, а штучний інтелект за кілометр її бачить і вже квадратиком наводить», – ділиться він.

Міністерство оборони України повідомило, що Збройні сили країни використовують уже понад 70 різноманітних систем зі штучним інтелектом і машинним зором на полі бою. А виробництвом дронів зі штучним інтелектом займаються понад 200 компаній.

Начальник управління безпілотною системою 7-го корпусу Десантно-штурмових військ **Денис Поляченко** розповідає, що його підрозділи застосовували дрони зі ШІ

не лише в повітрі. Наземні роботизовані комплекси (НРК) з кулеметами та інтегрованим ШІ вже відбивали наступ російської піхоти.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Український «робот взяв полонених без жодного пострілу». Як ЗСУ беруть піхоту

«Вони використовуються і проти противника. У нас таке було, що ставили в засідку. Ми бачимо, що йдуть, і пілот роботом виїжджає, стає і просто в посадці починає стріляти, викошувати. Наводився робот на ціль сам, а постріл уже робив пілот», – пояснює Поляченко.

Штучний інтелект допомагає і в розмінуванні, продовжує він: «Пілот не все може побачити. Виїхала броня, а він якусь міну не побачив. Якщо ШІ бачить нові уламки чи щось на маршруті, він на це звертає увагу й каже тобі: ось тут щось нове лежить, зверни на це увагу».

«Створення автономних засобів ураження запатентоване»

За допомогою ШІ-дронів проводять розвідку, займаються аналітикою та багатьма іншими завданнями, але в усіх перелічених Поляченком випадках штучний інтелект поки що перебував під контролем людини.

«Майже завжди повинен бути на іншому боці пілот, оператор чи відповідальна особа, яка може ухвалити те чи інше рішення і за нього відповідати», – переконаний Поляченко.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Дрони зі штучним інтелектом: як вони змінюють хід війни

Етична норма про те, що фінальне рішення про атаку має ухвалювати не комп'ютер, а людина, є поширеною, але поки що ніким не закріплена на практиці, уточнює головний редактор видання Defense Express **Олег Катков**.

«Етична згода щодо використання алгоритмів штучного інтелекту не має жодної гарантії й, очевидно, буде знята, точніше, вже знята багатьма розробниками – насамперед самими росіянами. І на практиці в РФ на озброєнні та у використанні вже існують повністю автономні засоби ураження. І в цьому напрямку вони рухаються», – каже він.

Улітку 2026 року російська армія була по заправках в українських містах за допомогою дронів із ШІ. А в липні такий дрон уперше вбив цивільних, [повідомила](#) The New York Times. Це була російська «Молния», яка атакувала заправку в Запоріжжі.

Серед уламків знайшли мінікомп'ютери Nvidia Jetson Orin – вони відповідають за роботу штучного інтелекту. Зображення місцевості в модулі допомагали йому тримати курс. Судячи з коду, система була навчена розпізнавати резервуари з пропаном, але дрон до наміченої цілі не дістався: він не зміг оминати будівлю біля заправки й вибухнув поруч.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Летить реактивний дрон. Що робити: поради з виживання

«Коли по заправках відправили дрони, через Mesh-мережу з камерами на ШІ поставили конкретне завдання: пошук, як заправка виглядає і що навколо неї є. Вони полетіли, відфоткали, фотку відправили з координатами, після чого ціль відпрацьовується і вражається вже», – пояснює Поляченко.

Одним із перших російських самонаведених дронів був V2U, потім технологія перекочувала в «Молнии», «Шахеди», але не тільки. Улітку українська розвідка [опублікувала](#) фото того ж комп'ютерного модуля Nvidia у новій російській авіаційній ракеті «Монохром».

«Створення автономних засобів ураження, вже не лише дронів, а й повноцінних крилатих ракет, запатентоване, – каже Катков. – Існує патент від компанії ОАК – це Об'єднана авіабудівна корпорація, де запатентований такий автономний засіб ураження С-71М «Монохром», і прямо в патенті вказано, що можливе ураження цілей відповідно до пріоритету, без залучення людини».

«Знайшов – уразив. Уже без оператора»

Вбудований у безпілотики чи ракети чип зі штучним інтелектом постійно навчає людина, розповідає засновник компанії First Contact **Валерій Боровик**.

«Летить дрон. Він бачить: ось «Жигулі», ось «Запорожець», ось «Мерседес», а ось бронетранспортер. Він фотографує з різних боків, робить датасети: багато фотографій та відео об'єкта. Сідає фахівець, бере фотографію і позначає: це «Жигулі» – його бити не можна, це бронетранспортер – можна», – пояснює Боровик.

Валерій Боровик, 2019 рік

У 2026 році журнал Time вніс підприємця до щорічного рейтингу «100 найвпливовіших людей світу» у сфері штучного інтелекту. Дрони його компанії брали участь в операції «Павутина» – атаці на російські військові аеродроми, коли українські безпілотики вилітали з вантажівок.

Розробляти військові дрони Боровик почав ще після початку агресії Росії у 2014 році. Уже тоді почав інтегрувати в них штучний інтелект. Але через відсутність державного фінансування бойових безпілотників після 2015 року пішов у приватний сектор.

«Ми пішли робити проєкт із моніторингу електромереж за допомогою дронів і навчати штучний інтелект розпізнавати різні поломки в електромережах, –

пригадує Боровик. – Ми вже тоді почали навчати моделі розпізнавати, де хороша електромережа, де погана. Де проблема є, де її немає».

З початком повномасштабної війни Боровик пішов до роти спецпризначення Нацгвардії й почав інтегрувати ШІ вже у зброю: «Ми нещодавно показували Бундесверу, і тоді американці приїжджали, ці моделі. Дрон полетів (оператор уже не керує ним) і відслідковує те, що йому сказав оператор: прапор, бліндаж, машину. Знайшов – уразив. Уже без оператора».

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Від «Аеророзвідки» до дальнобійних БПЛА. Як «Дельта», дрони й ШІ допомагають Україні на фронті

«Якщо людина не керуватиме, ним керуватимуть»

Поляченко умовно ділить зону бойових дій на три ділянки: де стоять свої підрозділи, місце бою та тил противника. Щоб уникнути жертв серед цивільного населення, у тилу противника рішення ШІ обов'язково має підтверджувати пілот, вважає військовий. А в зоні бою Поляченко припускає, що дрон зможе діяти без оператора – так, як навчили.

«Розпізнавання поки неможливе, де свій, де чужий, можеш уразити свій особовий склад, завдати шкоди собі, – зауважує він. – Щоб ШІ поганого для тебе не зробив, завжди необхідний той, хто керує цим».

Занепокоєння військових розуміє і Боровик. «Це виклик. Ми надаємо машині право визначати, вбивати людину чи ні. Навіть якщо це ворог – поруч може вийти дівчинка, наприклад, це найкритичніший варіант. А наступний крок – це як повстання машин, коли машина сама себе осмислить і скаже: а я швидше ухвалюю рішення, знаю, бити мені чи ні. А навіщо бити, не замислюється. Тому що в неї алгоритм – бити».

Договір про те, як контролювати автономні системи озброєння, зараз обговорюють в ООН. Американські та російські дипломати викреслили з проєкту пункт про обов'язкову перевірку цілей людиною, писала The Washington Post із посиланням на трьох учасників переговорів. Зникла з документа й вимога враховувати етичні аспекти під час використання зброї зі штучним інтелектом.

Президент України **Володимир Зеленський** на Генеральній асамблеї ООН заявив, що точка неповернення близько: «Уже наступного року існує реальна ймовірність, що рішення на полі бою почне ухвалювати штучний інтелект, а не лише люди. Нам потрібен мир до того, як ми досягнемо цієї точки».

Президент України Володимир Зеленський під час виступу на сесії Генеральній асамблеї ООН, 24 вересня 2025 року

Журнал New Scientist писав, що українські дрони із ШІ самостійно вбили кількох російських солдатів під Бахмутом – без зв'язку з оператором. Виробник дронів **Олександр Кохановський** назвав це експериментом, який не отримав продовження. У бойових умовах рішення залишається за людиною, наполягають у Міністерстві оборони України. Але на полігонах технологію активно розробляють.

Військовослужбовці ЗСУ **Роман**, Мирон та «Сова» продовжують прикривати українське небо своїми дронами на штучному інтелекті. Вони також вважають, що випускати ШІ з-під контролю людини не варто.

«Я вважаю, що якщо людина не керуватиме, то нами керуватиме інтернет, технології. Я вважаю, що необхідно, щоб ми керували ним», – каже Мирон.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Оборона серед тіл, компот з дощу і вихід із позиції наосліп. Піхотинець «Ромео» про оборону Костянтинівки

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Влада повернулася до військових задом». Розповідь фронтового хірурга Журавля

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Ми показуємо нову тактику». Особливості операції «Вівальді» під Лиманом від 3-го АК

Україна

Суспільство

Війна